

การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

Implementation of Good Governance of Teachers in Basic Education Institutions under
Surin Primary Educational Service Area Office 3

รัฐวิชญ์ แหมทอง, ผศ.ดร.ศักดิ์สิทธิ์ ชัตติยาสุวรรณ

Ratthawit Haemthong¹, Saksit Khattiyasuwan²

¹Faculty Graduate School, Rajapark Institute

¹Corresponding Author. E-mail: wan.ratthawit@gmail.com

Abstract (18pt)

This research aimed to study 1) the implementation of good governance principles by teachers in primary schools under the Surin Primary Educational Service Area Office 3, and 2) compare the implementation of good governance principles by teachers categorized by gender and work experience. The sample consisted of 336 teachers, obtained using stratified random sampling based on the Krejcie–Morgan table, with school size as the strata. The research instrument was a 5–level Likert scale questionnaire with a reliability coefficient of 0.96. Data was analyzed using percentages, means, standard deviations, and hypothesis testing using t–statistics and F–statistics.

The results showed that : 1) The overall implementation of good governance principles by teachers in primary schools was at the highest level. When considered by individual aspects, it was found to be at the highest and high levels. The aspect with the highest mean was the principle of morality/ethics, followed by the principle of the rule of law. The aspect with the lowest mean was the principle of effectiveness. All aspects had very low standard deviations. 2) Comparing the implementation of good governance principles by gender, it was found that different genders... There were statistically significant differences in the implementation of good governance principles at the .05 level, but when categorized by work experience, there were no statistically significant differences overall or in individual aspects.

Keywords: Principles of good governance; Principles of good governance for teachers; Basic education institutions.

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของครูในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 2) เปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของครู จำแนกตามเพศและประสบการณ์ปฏิบัติงาน กลุ่มตัวอย่าง คือ ครู จำนวน 336 คน ได้มาโดยเทียบกับตารางของเครจซี่และมอร์แกน แล้วใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน โดยใช้ขนาดของสถานศึกษาเป็นชั้นภูมิ เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติที และสถิติเอฟ

ผลการศึกษาพบว่า 1) การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของครูในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด และระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือหลักคุณธรรม/จริยธรรม รองลงมาคือ หลักนิติธรรม ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือหลักประสิทธิภาพ โดยทุกด้านมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ในระดับต่ำมาก 2) เปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของครู จำแนกตามเพศ พบว่า เพศที่แตกต่างกัน มีการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อจำแนกตามประสบการณ์ปฏิบัติงาน พบว่า โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

คำสำคัญ : หลักธรรมาภิบาล ; หลักธรรมาภิบาลของครู; สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน

บทนำ

หลักธรรมาภิบาลมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยมีการบัญญัติหลักการนำธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานภาครัฐในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2550 ในหมวด 4 หน้าที่ของปวงชนชาวไทยโดยบัญญัติไว้ในมาตรา 74 กำหนดให้ บุคคลผู้เป็นข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้างของหน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐมีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายเพื่อรักษาผลประโยชน์รวมตลอดจนอำนวยความสะดวกและให้บริการแก่ประชาชนตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีในการปฏิบัติหน้าที่และในการปฏิบัติภารกิจอื่นที่เกี่ยวข้องกับประชาชน ต่อมาเมื่อรัฐธรรมนูญฉบับปี 2550 สิ้นสุดลง แต่หลักการธรรมาภิบาลยังคงดำเนินการต่อไปโดยรัฐบาลมีหน้าที่ในการบริหารประเทศและต้องให้ความสำคัญกับหลักธรรมาภิบาล จนกระทั่งเมื่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้มีการบังคับใช้ หลักธรรมาภิบาลยังคงเป็นหลักการที่สำคัญต่อการบริหารจัดการประเทศ โดยหลักธรรมาภิบาลได้ถูกกำหนดไว้ในหมวด 6 แนวนโยบายแห่งรัฐ อันเป็นการกำหนดให้รัฐพึงปฏิบัติเพื่อเป็นกรอบในการพัฒนาประเทศ ซึ่งมาตรา 65 ได้บัญญัติไว้ว่า “รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน” ตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกันเพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว Maschamadol, P. (2024).

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 เป็นหน่วยงานในกำกับของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีภารกิจหน้าที่ในการบริหารจัดการศึกษาและดูแลโรงเรียนในสังกัดจำนวน 233 แห่ง ดำเนินการบริหารจัดการศึกษาและพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานให้สอดคล้องกับทิศทางของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี แผนการศึกษาแห่งชาติ 20 ปี และแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่ต้องมีการกำหนดทิศทางที่มีความชัดเจน ตรวจสอบได้ มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลอย่างเป็นระบบ และมีการบริหารจัดการที่ดี เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จึงได้กำหนดวิสัยทัศน์ไว้ว่า “สร้างคนดี มีความสุข สูงส่งคุณภาพ ตามหลักธรรมาภิบาล” เพื่อให้เป็นองค์กรที่มีคุณภาพ บริหารจัดการศึกษาบริสุทธิ์ โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ (Primary Educational Service Area Office 3. (2024)) ซึ่งครูเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้เป้าหมายของการบริหารงานประสบผลสำเร็จตามวิสัยทัศน์ที่วางไว้ สถานศึกษาจึงต้องนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการศึกษา เพื่อให้การปฏิบัติงานเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา โดยหัวใจหลักของการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ก็คือบุคลากรผู้ปฏิบัติงานในสถานศึกษาทุกคน โดยเฉพาะครูซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่สอนและหน้าที่อื่น ๆ ในสถานศึกษา การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของครูเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างสรรค์สิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาเต็มศักยภาพของตนเอง หลักธรรมาภิบาลที่ครูควรยึดถือ เช่น ความโปร่งใส โดยครูควรมีความชัดเจนในการสื่อสารกับผู้เรียนและผู้ปกครองเกี่ยวกับนโยบายและกระบวนการต่าง ๆ ในการเรียนการสอน รวมถึงการประเมินผล เพื่อให้ทุกฝ่ายเข้าใจตรงกันและสามารถติดตามความก้าวหน้าได้อย่างเปิดเผย ความรับผิดชอบ ครูต้องมีความรับผิดชอบต่อนักเรียนที่เรียนของตน รวมถึงการเตรียมการสอน การตรวจสอบผลการเรียน และการให้คำแนะนำแก่ผู้เรียนอย่างเหมาะสม ความมีส่วนร่วม คือการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ เช่น การตั้งคำถาม การแสดงความคิดเห็น และการทำงานกลุ่ม ช่วยเสริมสร้างบรรยากาศที่เปิดกว้างและสร้างสรรค์ ความเป็นธรรมซึ่งครูควรปฏิบัติต่อผู้เรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม โดยไม่เลือกปฏิบัติหรือมีอคติ เพื่อให้ทุกคนมีโอกาสในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างแท้จริง จริยธรรมและคุณธรรม ครูควรเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านจริยธรรมและคุณธรรมในการดำเนินชีวิต และการปฏิบัติตนในสังคม ซึ่งจะส่งผลดีต่อการปลูกฝังคุณธรรมให้แก่ผู้เรียน โดยการยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาล นี้จะช่วยให้ครูสามารถพัฒนาการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสุข และเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้เรียนได้

จากความสำคัญดังกล่าวจะเห็นได้ว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ได้ให้ความสำคัญกับหลักธรรมาภิบาลเป็นอย่างมาก จึงได้กำหนดไว้เป็นส่วนหนึ่งของวิสัยทัศน์ในองค์กร อย่างไรก็ตามจากการศึกษารายงานผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 พบว่า การดำเนินงานตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ยังพบปัญหาในการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาที่ไม่คุ้มค่า การขาดความต่อเนื่องในการเปิดเผยข้อมูลการดำเนินงาน การตอบสนองต่อผู้เรียนและผู้ปกครองที่ล่าช้า รวมทั้งความแตกต่างของการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลตามเพศหรือประสบการณ์การทำงานของครู ซึ่งเป็นช่องว่างที่ควรได้รับการศึกษาเพิ่มเติม Surin (Primary Educational Service Area Office 3. (2024)) และจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลที่ผ่านมามุ่งเน้นศึกษาการบริหารในระดับผู้บริหารสถานศึกษาเป็นส่วนใหญ่ ขณะที่ “ครู” ในฐานะผู้ปฏิบัติหน้าที่หลักด้านการเรียนการสอน ซึ่งต้องเผชิญกับผู้เรียนโดยตรง กลับยังมีงานวิจัยที่ศึกษาเชิงลึกน้อย ทำให้ขาดความเข้าใจในระดับการปฏิบัติงานจริง โดยสถานศึกษาต้องดำเนินการตามนโยบายและแนวทางหลากหลายระดับ ตั้งแต่ระดับชาติจนถึงระดับ

ท้องถิ่น ซึ่งต้องการการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและโปร่งใส การปฏิบัติงานของครูจึงต้องสอดคล้องกับหลัก
 ธรรมาภิบาลเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุตามเป้าหมาย

บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 มีลักษณะเฉพาะด้านสังคมและ
 วัฒนธรรมที่หลากหลาย ครูผู้สอนในเขตพื้นที่ต้องทำงานภายใต้ข้อจำกัดด้านทรัพยากรและความคาดหวังจากชุมชน
 ในท้องถิ่น การศึกษาการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของครูในเขตพื้นที่ดังกล่าวจึงเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อสะท้อนให้
 เห็นถึงระดับการปฏิบัติงานจริง จุดแข็ง จุดอ่อน และปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงาน ซึ่งผู้ศึกษาเป็นครูผู้สอนในสังกัด
 ดังกล่าว จึงสนใจศึกษาการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
 สุรินทร์ เขต 3 โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา สามารถนำผลการศึกษาไปเป็นข้อมูลในการ
 วางแผนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการปฏิบัติงานของครูในสังกัดให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการบริหาร
 จัดการสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลที่ดี อันจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวมอย่างยั่งยืนสืบไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของครูในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขต
 พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของครูในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน
 เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำแนกตามเพศ และประสบการณ์ปฏิบัติงาน

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของครูในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 แบ่งออกเป็น หลักประสิทธิภาพ หลักประสิทธิผล หลักการตอบสนอง ภาวะรับผิดชอบ/
 สามารถตรวจสอบได้ หลักความเปิดเผย/โปร่งใส หลักนิติธรรม หลักความเสมอภาค การมีส่วนร่วม/การแสวงหา
 ฉันทามติ หลักการกระจายอำนาจ หลักคุณธรรม/จริยธรรม

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์
 เขต 3 จำนวน 233 แห่ง ประกอบด้วยครูผู้สอน ในปีการศึกษา 2567 จำนวน 2,653 คน / ระบบบริหารงานบุคคล.
 2567: ออนไลน์)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
 สุรินทร์ เขต 3 ปีการศึกษา 2567 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยเทียบกับตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie &
 Morgan, 1970: 607-610) ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 336 คน และใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified
 Random Sampling) โดยใช้ขนาดของสถานศึกษาเป็นชั้นภูมิ ประกอบด้วยสถานศึกษาขนาดเล็ก 66 คน ขนาดกลาง 250
 คน ขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ 20 คน

ขอบเขตด้านพื้นที่

ครูในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

ทบทวนวรรณกรรม

การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล หมายถึง การดำเนินงานตามบทบาท หน้าที่ และภาระงานของครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษา โดยยึดถือและปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลตามแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ พ.ศ. 2555

หลักธรรมาภิบาล หมายถึง หลักการปฏิบัติราชการที่บุคลากรในสถานศึกษาต้องยึดถือปฏิบัติ เพื่อให้การดำเนินงานในสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ตามแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ พ.ศ. 2555 โดยมี 10 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักประสิทธิภาพ หลักประสิทธิผล หลักการตอบสนอง หลักการรับผิดชอบต่อ/สามารถตรวจสอบได้ หลักความเปิดเผย/โปร่งใส หลักนิติธรรม หลักความเสมอภาค หลักการมีส่วนร่วม/การพยายามแสวงหาฉันทมติหลักการกระจายอำนาจ และหลักคุณธรรม/จริยธรรม

หลักประสิทธิภาพ หมายถึง การใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด เกิดผลิตภาพที่คุ้มค่าต่อการลงทุนและบังเกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม ทั้งนี้ต้องมีการลดขั้นตอนและระยะเวลาในการปฏิบัติงานเพื่ออำนวยความสะดวกและลดภาระค่าใช้จ่าย ตลอดจนยกเลิกภารกิจที่ซ้ำซ้อนและไม่มีผลจำเป็น

หลักประสิทธิผล หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ตามพันธกิจให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ มีการวางแผนเป้าหมายการปฏิบัติงานที่ชัดเจนและตอบสนองต่อความคาดหวังของประชาชน สร้างกระบวนการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบและมีมาตรฐาน มีการจัดการความเสี่ยงและมุ่งเน้นผลการปฏิบัติงานเป็นเลิศ รวมถึงมีการติดตามประเมินผลและพัฒนาปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง

หลักการตอบสนอง หมายถึง การให้บริการอย่างมีคุณภาพ สามารถดำเนินการแล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด สร้างความเชื่อมั่นไว้วางใจ รวมถึงตอบสนองตามความคาดหวัง/ความต้องการของประชาชน ผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีความหลากหลายและมีความแตกต่างกันได้อย่างเหมาะสม

หลักการรับผิดชอบต่อ/สามารถตรวจสอบได้ หมายถึง การรายงานความก้าวหน้าและผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ต่อสาธารณชน เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบและการให้คุณให้โทษ ตลอดจนมีการจัดเตรียมระบบการแก้ไข หรือบรรเทาปัญหาและผลกระทบใด ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้น

หลักเปิดเผย/โปร่งใส หมายถึง การปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตตรงไปตรงมา รวมทั้งต้องมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นและเชื่อถือได้ให้ประชาชนได้รับทราบอย่างสม่ำเสมอ ตลอดจนวางระบบให้การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารดังกล่าวเป็นไปโดยง่าย

หลักนิติธรรม หมายถึง การใช้อำนาจของกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับในการปฏิบัติงานอย่างเคร่งครัดด้วยความเป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติและคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียฝ่ายต่าง ๆ

หลักความเสมอภาค หมายถึง การบริการอย่างเท่าเทียมกัน ไม่มีการแบ่งแยกด้านชาย/หญิง ถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคลฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม และอื่น ๆ อีกทั้งยังต้องคำนึงถึงโอกาสความเท่าเทียมกันของการเข้าถึงบริการสาธารณะของกลุ่มบุคคลผู้ด้อยโอกาสในสังคมด้วย

หลักการมีส่วนร่วม/การแสวงหาฉันทามติ หมายถึง การรับฟังความคิดเห็นของประชาชน รวมทั้งเปิดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับรู้ เรียนรู้ ทำความเข้าใจ ร่วมแสดงทัศนะ และร่วมเสนอปัญหา/ประเด็นที่สำคัญที่เกี่ยวข้อง ร่วมคิดแก้ไขปัญหา ร่วมกระบวนการตัดสินใจ การดำเนินงาน และร่วมตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ ต้องมีความพยายามในการแสวงหาฉันทามติหรือข้อตกลงร่วมกันระหว่างกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะกลุ่มที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจะต้องไม่มีข้อคัดค้านที่หาข้อยุติไม่ได้ในประเด็นที่สำคัญ

หลักการกระจายอำนาจ หมายถึง การมอบอำนาจและกระจายความรับผิดชอบในการตัดสินใจและการดำเนินการให้แก่ผู้ปฏิบัติงานในระดับต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมรวมทั้งมีการโอนถ่ายบทบาทและภารกิจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือภาคส่วนอื่น ๆ ในสังคม

หลักคุณธรรมจริยธรรม หมายถึง จิตสำนึกความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปอย่างมีศีลธรรมคุณธรรม และตรงตามความคาดหวังของสังคม รวมทั้งยึดมั่นในค่านิยมหลักของมาตรฐานจริยธรรมสำหรับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือนและจรรยาบรรณวิชาชีพ ตลอดจนคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของระบบราชการไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม โดยแบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ และประสบการณ์ปฏิบัติงาน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) เกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 มีทั้งหมด 10 ด้าน จำนวน 50 ข้อ

สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ 1)การหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item of Objective Congruence: IOC) 2) การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)

สถิติพื้นฐาน ได้แก่ 1) ร้อยละ (percentage) 2) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และ 3) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ 1)การทดสอบค่าที (t-test) 2) สถิติเอฟ (F-test) โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance: ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างจึงทำการทดสอบรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ่

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 ผลการวิจัยพบว่าค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยรวมและรายด้าน

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยรวมและรายด้าน

ด้าน	การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของครู	n = 336			
		\bar{X}	แปลผล	S.D.	แปลผล
1.	หลักประสิทธิภาพ	4.50	มากที่สุด	0.43	ต่ำมาก
2.	หลักประสิทธิผล	4.47	มาก	0.47	ต่ำมาก
3.	หลักการตอบสนอง	4.55	มากที่สุด	0.43	ต่ำมาก
4.	หลักการรับผิดชอบต่อ/สามารถตรวจสอบได้	4.50	มากที่สุด	0.47	ต่ำมาก
5.	หลักความเปิดเผย/โปร่งใส	4.59	มากที่สุด	0.46	ต่ำมาก
6.	หลักนิติธรรม	4.75	มากที่สุด	0.39	ต่ำมาก
7.	หลักความเสมอภาค	4.70	มากที่สุด	0.39	ต่ำมาก
8.	การมีส่วนร่วม/การแสวงหาฉันทามติ	4.56	มากที่สุด	0.46	ต่ำมาก
9.	หลักการกระจายอำนาจ	4.60	มากที่สุด	0.44	ต่ำมาก
10.	หลักคุณธรรม/จริยธรรม	4.83	มากที่สุด	0.34	ต่ำมาก
	รวม	4.61	มากที่สุด	0.32	ต่ำมาก

จากตารางที่ 1 พบว่าการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงว่าการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของครู มีความสอดคล้องกันสูง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของครูอยู่ในระดับมากที่สุดและระดับมาก ซึ่งด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด

วัตถุประสงค์ที่ 2 ผลการวิจัยพบว่าผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำแนกตาม เพศ โดยรวมและรายด้าน

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำแนกตาม เพศ โดยรวมและรายด้าน

การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของครู	ชาย		หญิง		t	Sig.
	n = 89		n = 247			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		

1. หลักประสิทธิภาพ	4.48	0.48	4.50	0.41	-0.393	0.695
2. หลักประสิทธิผล	4.44	0.48	4.48	0.46	-0.729	0.466
3. หลักการตอบสนอง	4.44	0.48	4.59	0.40	-2.764	0.007*
4. หลักการรับผิดชอบ/สามารถตรวจสอบได้	4.43	0.47	4.52	0.46	-1.645	0.101
5. หลักความเปิดเผย/โปร่งใส	4.54	0.50	4.60	0.44	-1.095	0.275
6. หลักนิติธรรม	4.71	0.44	4.77	0.37	-1.007	0.316
7. หลักความเสมอภาค	4.62	0.47	4.74	0.35	-2.091	0.039*
8. การมีส่วนร่วม/การแสวงหาฉันทามติ	4.49	0.47	4.59	0.45	-1.790	0.074
9. หลักการกระจายอำนาจ	4.55	0.48	4.62	0.42	-1.161	0.248
10. หลักคุณธรรม/จริยธรรม	4.69	0.42	4.88	0.29	-3.872	0.000*
รวม	4.54	0.38	4.63	0.29	-2.032	0.044*

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า เพศของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกัน มีการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านหลักการตอบสนอง หลักความเสมอภาค และหลักคุณธรรม/จริยธรรม ส่วนด้านหลักประสิทธิภาพ หลักประสิทธิผล หลักการรับผิดชอบ/สามารถตรวจสอบได้ หลักความเปิดเผย/โปร่งใส หลักนิติธรรม หลักการมีส่วนร่วม/การแสวงหาฉันทามติ และหลักการกระจายอำนาจ มีการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลไม่แตกต่างกัน และในภาพรวมของการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของครูในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำแนกตามเพศ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

อภิปรายผล

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า ระดับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของครูในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 มีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยเฉพาะด้านคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของวิชาชีพครู อีกทั้งครูยังยึดมั่นในความถูกต้อง ความเท่าเทียม และสามารถปฏิบัติตนอยู่ภายใต้กฎหมายและระเบียบของทางราชการอย่างเคร่งครัดตามหลักนิติธรรม อีกทั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 มีการกำหนดวิสัยทัศน์ขององค์กรที่ส่งเสริมการปฏิบัติงานที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ คือ “สร้างคนดี มีความสุข ส่งองค์กรคุณภาพ ตามหลักธรรมาภิบาล” โดยมีนโยบายให้ผู้บริหารสถานศึกษา บริหารงานโดยยึดหลักธรรมาภิบาล จึงส่งผลต่อครูผู้ซึ่งปฏิบัติงานในสถานศึกษาให้มีการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลตามไปด้วย จึงทำให้การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของครูในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Ayuyuen, N. (2018) ได้ทำการศึกษาแรงจูงใจที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 พบว่า การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของครู โดยรวม อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ Kamonnawityanan, Y. (2018) ได้ทำการศึกษาหลักธรรมาภิบาลในการ

ปฏิบัติงานของครูระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 พบว่า 1) หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานของครูระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ Ratchabandit, J., & Sonsuphī, S. (2022) ได้ทำการศึกษาประสิทธิผลของสถานศึกษา โดยการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช พบว่าระดับการใช้หลักธรรมาภิบาล มีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านหลักคุณธรรม รองลงมาคือ ด้านหลักความคุ้มค่า ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักนิติธรรม และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านหลักการมีส่วนร่วม

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า การเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของครูในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำแนกตามเพศ และประสบการณ์ปฏิบัติงาน สามารถอภิปรายได้ดังนี้

2.1 การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของครูในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 เปรียบเทียบตามเพศ พบว่า โดยรวมเพศที่ต่างกันมีการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลที่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูเพศหญิงมีระดับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลสูงกว่าครูเพศชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มี 3 ด้านที่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ หลักคุณธรรม/จริยธรรม หลักการตอบสนอง และหลักความเสมอภาค ทั้งนี้อาจเนื่องจากเพศของครูส่งผลต่อแนวทางและรูปแบบการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล เช่น ความแตกต่างทางด้านจิตใจ ทศนคติ และค่านิยมระหว่างเพศชายและเพศหญิง อาจทำให้มีวิธีการรับผิดชอบหน้าที่และการตัดสินใจในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน หรือเพศหญิง อาจมีความละเอียดรอบคอบ และใส่ใจในเรื่องของคุณธรรมจริยธรรมมากกว่าเพศชาย ในขณะที่เพศชายอาจมีแนวทางการปฏิบัติงานที่เน้นความเด็ดขาดและมุ่งเน้นเป้าหมายต่างกัน ทำให้ครูในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ที่มีเพศต่างกันมีการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลที่ต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Chantarsakha, O. (2021). ได้ทำการศึกษาประสิทธิผลการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากร องค์การบริหารส่วนตำบลบ่อพลอย อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี พบว่าเพศและอายุแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของครูในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ปฏิบัติงานโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องจากสำนักงานเขตพื้นที่มีการพัฒนาระบบการบริหารจัดการและกระบวนการทำงานที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน การกำหนดนโยบาย แนวปฏิบัติ และการจัดการฝึกอบรมพัฒนาบุคลากรครูให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมาภิบาลแบบครบถ้วนและเป็นระบบ ซึ่งการดำเนินการเหล่านี้ได้สร้างแนวทางการปฏิบัติงานที่เป็นมาตรฐานเดียวกันให้แก่ครูทุกคน ส่งผลให้ครูที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นครูใหม่หรือครูที่มีประสบการณ์ยาวนานต่างได้รับการปลูกฝังแนวทางที่ยึดหลักธรรมาภิบาลอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง จึงทำให้ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของครู จำแนกตามประสบการณ์ปฏิบัติงานโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สะท้อนให้เห็นถึงความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่ในการส่งเสริมธรรมาภิบาลในระบบการศึกษาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมตามที่ได้กำหนดวิสัยทัศน์ว่า “สร้างคนดี มี

ความสุข สูงสุดของคุณภาพ ตามหลักธรรมาภิบาล” สอดคล้องกับงานวิจัยของ Kamonnawitayan, Y. (2018). ได้ทำการศึกษาหลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานของครูระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ปฏิบัติงานโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และ Wongwai, K. (2019). ได้ทำการศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 พบว่าประสบการณ์ในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลไม่แตกต่างกัน

สรุปผล

ผลการศึกษาเรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของครูในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 สรุปผลตามวัตถุประสงค์ ได้ดังนี้

1. การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของครูในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ในระดับต่ำมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่ามีทั้งระดับมากที่สุดและระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ หลักคุณธรรม/จริยธรรม รองลงมา คือ หลักนิติธรรม ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ หลักประสิทธิผล โดยทุกด้านมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ในระดับต่ำมาก แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามให้ข้อมูลสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันสูง

2. ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของครูในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 จำแนกตามเพศ และประสบการณ์ปฏิบัติงาน ดังนี้

2.1 การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของครูในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 เปรียบเทียบตามเพศ พบว่า เพศชายและเพศหญิงมีระดับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า เพศหญิงมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดในด้านหลักคุณธรรม/จริยธรรม รองลงมาคือหลักนิติธรรม ส่วนเพศชายมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดในด้านหลักนิติธรรม รองลงมาคือ หลักคุณธรรม/จริยธรรม และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ หลักการรับผิดชอบต่อ/สามารถตรวจสอบได้ จึงสามารถสรุปได้ว่า เพศที่ต่างกัน มีการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเพศหญิงมีระดับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลสูงกว่าเพศชาย และมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ในด้าน หลักคุณธรรม/จริยธรรม หลักการตอบสนอง และหลักความเสมอภาค

2.2 การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของครูในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ปฏิบัติงานโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า ระดับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของครูในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด หลัก

ประสิทธิผลมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด สถานศึกษาควรจัดโครงการพัฒนาด้านการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ รวมถึงการนำผลการประเมินมาปรับปรุงงานให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด ผ่านการจัดฝึกอบรมการใช้เครื่องมือการประเมิน การจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการติดตาม และการสร้างกลไกการรายงานผลที่เป็นระบบ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการ ดังนี้ ควรนำผลการวิจัยมาใช้ในการวางแผนการพัฒนาสถานศึกษา โดยเฉพาะการเสริมสร้างระบบการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของครู การสร้างกลไกการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการศึกษา และการเสริมสร้างเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อพัฒนาหลักธรรมาภิบาลด้านประสิทธิผลให้สูงขึ้น

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า ครูเพศหญิงมีระดับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลสูงกว่าครูเพศชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการ ประสพการณ์ปฏิบัติงานโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ดังนั้นควรนำผลการวิจัยมาใช้ในการวิเคราะห์จุดแข็งและจุดที่ต้องพัฒนาของตนเอง โดยเฉพาะการลดขั้นตอนการปฏิบัติงานเพื่อความสะดวกรวดเร็ว การติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ และควรส่งเสริมการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล ผ่านการยกย่องเชิดชูเกียรติครูที่มีการปฏิบัติงานเป็นแบบอย่างที่ดี สร้างบรรยากาศการทำงานที่โปร่งใส และสนับสนุนการทำงานแบบมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของครูในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยเปรียบเทียบระดับการศึกษา และขนาดของสถานศึกษา
2. ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของครูในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3
3. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของครูในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 1 การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของครูในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

จากโมเดลดังกล่าวทำให้ทราบว่า การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 เขตที่แตกต่างกัน มีการปฏิบัติงานตาม หลักธรรมาภิบาลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเพศหญิงมีระดับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลสูงกว่าเพศชาย และมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ในด้าน หลักคุณธรรม/จริยธรรม หลักการตอบสนอง และหลักความเสมอภาค

References

- Ayuyuen, N. (2018). *Motivations affecting performance according to good governance principles of teachers under the Rayong Primary Educational Service Area Office 1* [Master's thesis, Rambhai Barni Rajabhat University].
- Chantarsakha, O. (2021). Work effectiveness according to good governance principles of personnel in Bo Phloi Subdistrict Administrative Organization, Bo Phloi District, Kanchanaburi Province. *Journal of Management Art*, 5(2), 318–320.
- Kamonnawitayan, Y. (2018). *Good governance in the performance of early childhood teachers under the Rayong Primary Educational Service Area Office 2* [Master's independent study, Burapha University].
- Maschamadol, P. (2024). *Good governance in public administration according to the Constitution of the Kingdom of Thailand B.E. 2560 (2017)*. King Prajadhipok's Institute Wiki. http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title=ธรรมาภิบาลในการบริหารงานภาครัฐตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช_2560&oldid=13840
- Ministry of Education. (2003). *Manual for the administration of basic education institutions as juristic persons B.E. 2546*. Express Transportation Organization of Thailand.
- Preecha, J., Unjanam, S., & Sangamporn, S. (2023). Effectiveness of educational institutions through school management based on good governance of teachers under the Secondary Educational Service Area Office Nakhon Si Thammarat. *Journal of Educational Studies, Mahamakut Buddhist University*, 12(1), 81–89.
- Ratchabandit, J., & Sonsuphī, S. (2022). Guidelines for operating according to good governance principles: A case study of Nong Khai Primary Educational Service Area Office 1. *Panya Panithan Journal*, 7(2), 194–195.

Surin Primary Educational Service Area Office 3. (2024). *Annual action plan for the fiscal year 2024*. Policy and Planning Group.

Wongwai, K. (2019). *Management based on good governance principles affecting administrative effectiveness in schools under the Mukdahan Primary Educational Service Area Office* [Master's thesis, Sakon Nakhon Rajabhat University].